

Èse de două ori în septemana: **Joi-a și Domineca**; era candu va pretinde importantia materielor, va eși de trei seu de patru ori în septemana.

Pretiu de prenumeratiune,
pentru Austria:

pe anu întregu . . . . . 8 fl. v. a.
diurnitate de anu . . . . . 4 fl. v. a.
patrariu . . . . . 2 fl. v. a.

pentru Romania și strainetate:
„anu întregu . . . . . 12 fl. v. a.
diurnitate de anu . . . . . 6 fl. v. a.

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespundinti ai nostri, si de a dreptulu la Redactiune **Stationsgasse Nr. 1**, unde s'nta se adresă si corespundintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea seu speditura; câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica

Pentru **anunțurile** și alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde câte 7 cr. pe linia; repetirile se facu cu pretiu scaziut. Pretiu timbrului câte 80 cr. pentru una data se antecipa.

Budapesta, in 29 aug. n. 1874.

Poimane, luni 19/31 aug. a. c. se intrunesc în Sibiu Consistoriu metropolitanu, spre a luă dispozițiunile necesare pentru implinirea scaunului archiepiscopale-metropolitanu, devenitu în vacanția.

Multe de corespundintie ni impartsescu, că în multe părți s'au început deja agitaciuni. Noi din capulu loculu condamnăm această pasire, căci dorim ca să se lase cursu liberu dezvoltării opiniunii publice. Ni se comunica înse ceva și mai condamnabile, și anume că unii ar fi începutu, a essere pressionari. Nu ne potemu învof să dăm credimentu acestor sciri, de ora ce suntem în credința, că dora vor fi învotiati omenii ceva din esperința. De acea nici că nu producemu casuri speciali, ci dicemu, că ar fi mai bine să se siedo fiecare pe costi-si acasa, căci prin această mai multu va contribui pentru rezolvarea fericita a problemei ce ni stă înainte.

Nu potemu aci înse să ne sprimemu parerea de reu, că neprecugetarea er menă pre unii de ai nostri, de a discute în pistie straine asupra acestei cause interne a nostre, și încă denunciandu și insinuandu în celu mai miserabile modu. Asi în „Reform“ de alalta ieri vine ore-cine a provocă pe guvernul să aibe grige, căci Babesiu a pornitu, ba a si rentorsu din Bucovina, unde a fost mersu să se întielega cu metrop. Bendella, ca acest'a să pasiesca ca candidat la Metropol'a din Sibiu; asemenea insinua, că Babesiu ar fi caletoritu prin toate părțile Ungariei și Banatulu și acă ar ambla prin Ardealu, agitandu pentru candidatu seu Bendela. Pré multa necunosciintie de lucruri, ori pré multa reutate mai bine. Cine scie ce însemna a siede în scaunulu archiepiscopale a Bucovinei, acel'a nu pôte trage în combinatiune pe Bendela la scaunulu metropolitanu de Sibiu. Apoi noi scim, că Babesiu nu ambla pe nicăurea agitandu, cu atât mai puțin și pôte s'boră ca vontulu candu în Cernauti, și a apoi la momentu candu prin Ungaria, Banatu și Ardealu. Asecurăm deci, că Babesiu nu numai mai nu ambla a fortiă opiniunea publica, ci înca ni dede și năue informatiuni, să fimu fi fideli interpreti a celor ce ni se vor comuncă ddin publicu din ori ce parte, dorindu elu astu-feliu a lasă cursu liberu dezvoltării o opiniunii publice.

Babesiu este acă în Aradu, unde t' trebui să participe la siedițiile Epitropiei. Dde aci pornesc pentru Sibiu la siedițiile consistoriului metropolitanu, er de aci va caletori pentru Bucuresci la siedițiile Academiei romane. Nu are deci tempu a se preambă pentru cortesiri.

Lase fie cine cursu liberu dezvoltării opiniunii publice în cest'unea alegerii de Metropolitanu, dupa cum intentionedia Babesiu, — și atunci nu vom avé de a ne plange nici dde câtu unulu asupra altui-a.

În urm'a investigării asupra gimnasiiloru nationali ale Slovaciloru din Ungaria, foia oficiala publica închiderea gimnasiului diin Nagy-Röcze. Asemenea sorte astépta și p'apte cele din Thurocz.-S. Marton și Znyo-Váralya.

Scim că caus'a este, căci profesorii de la această gimnasia se impartsira pecatulu, d'a proropune copiloru, că în Ungaria nu-su numai Magiari, ci și Slovaci!

Nemicu nu trece la noi/de minune sub regegimulu minunatiloru întru santi magiari!

Budapesta, in 28 augustu n. 1874.

Foilele oficiose, mai alesu ale principelui *ni Bismarck*, ni dau mai deunadi a întielege, că în recunoscerea Republicei spaniole ar fi d'a se *privi de unu faptu completu*, a cărui publicare oficiala are să urme în scurtu tempu. Nu e indoieła, că Germania și luase inițiativ'a

în această privinția, căci ea nu pôte uită Carlistiloru uciderea suditulu seu Schmidt, și nu pôte a privi cu ochi buni influințele jesuitice asupra lui Don Carlos. Într'aceea înse recunoscerea colectiva a Republicei dede greutăți. Poterile mari recunoscera în inițiativ'a Germaniei nu intențiunea acestei-a, d'a scapă o tierra nefericita din ghiarele unui infernale banditu, ci pasiunile principelui de Bismarck. Recunoscerea se dificultă, și ea înca nici astadi nu se pôte consideră de unu actu completu. Se dicea adeca, că nu potu, să recunoscă guvernulu lui Serrano, care ajunse la potere prin o lovitura de statu și care deci nu e recunoscutu nici de reprezentantii poporulu spaniolu, adunati în unu corpu constituționalu. Acest'a e pretestulu, adeverulu înse pôte fi în imprejurarea, că nu le veniă la socotela să-si periclite tronurile prin sanționarea Republicei și n Spania, și înca numai pentru a indestulă poft'a de isbanda a lui Bismarck. În urma totusi se compuse diferințele, și toate poterile, afora de Rusia, se intrunira a recunoscă guvernulu lui Serrano, pentru a dá satisfaciune dreptulu internatiunale, violatu fora afiela de bandele lui Don Carlos celu imbetatu de ambițiune și sustienutu de banii jesuitiloru. Intervenirea desl nu va să fie materiale în interiorulu Spaniei, totusi — prin recunoscerea colectiva a unui guvernii cu principie constituționali, cum este celu a lui Serrano, se dau acestui-a năue fortie morali, prin cari în scurtu va poté să sterpésca jafurile carliste și să dea nefericitei tiere o stabilitate.

Recunoscerea, dupa soirile mai năue, s'a notificatu oficialmente de toate poterile, afora de Rusia, carea înca mai are condamnabilele curagiu de a se inderetnici.

În Franția ocupa spiritele totu evasiunea lui Bazaine. Investigatiunea ce se continuă se prevede, că va să constate complicatiunea chiar a pazitorulu. Într'aceea înse dn'a Bazaine adresă ministrulu de esterne o scrisore, în carea — voindu a imprăscia gravele banuele asupra complicității multor individii, chiar și de aceia cari au fost increditi cu pazirea insulei — impartsiesce, că Bazaine numai de ea a fost îndemnatu să fuga, căci i vedea periclitata vieti'a în închisore; er la fuga a fost ajutatulu numai de ea și de nepotulu ei Rull. În această epistola insira apoi toate amenunțele cum s'a tiesutu planulu d'a fugi și cum s'a executatu. Acest'a descrițiune înse contine multe contradicțiuni în detaliurile sale.

Bonapartistii condamnă fug'a lui Bazaine, cea ce se vede că avu buna influinția asupra opiniunii publice, căci în alegerea supletoria de la Calvados a reesitu candidatul bonapartistu, Launay, obtienendu mai de două ori atâtă *voturi* câte avu candidatul republicanu.

Mac-Mahon se re'ntose din caletori'a de prin departamente, unde mersu pentru d'a influință întru interesulu septenatulu seu. Prelanga toate influințele oficiali și oficiose înse nu în pucine locuri se manifestă ne'ndestulirea cu nestabilitatea și provisoriulu de adi.

În Germania se facu mari pregătiri pentru serbarea solena a aniversării vitoriei armelor germane asupra celoru franceze. Este această unic'a serbatore comuna a tuturoru germanilor; de aceea se facu mari pregătiri. Ea înse e de trista memoria pentru amicii Francei și pentru omenime. Epii catolici au și începutu a emite catra credinciosii pastoralie, prin cari îi admonedia să se feréscu de a participa la serbarea unei dile, de la care se datedia intronarea despotismulu lui Bismarck și persecutiunea catolicismulu.

Lupt'a invetiatorulu romanu în tempulu presente

Vocua invetiatoriloru romani, pentru o îmbunătățire corespundentia a stării loru materiali, în diu'a de astadi e casi versulu celui ce striga în pustia. Cu toate acestea invetiatoriloru — fora de a comite unu pecatu greu — nu li e iertatu să taça și să innee în peptulu loru necasurile și neajunsele, cari îi apesa pre ei, er prin ei subsépa scol'a și printr'ins'a impedeča dezvoltarea culturai în poporulu nostru.

Abiă am potea crede, că s'ar afă în sinulu poporulu nostru măcar unu sufletu — firescu întieleginte, neprecuțatu de ura faciă de luminatorii poporulu și ingritu de viitorulu Romanismulu — care ar avea condamnabilele curagiu, d'a trage la indoieła necontestabilele faptu, că remuneratiunea materiale, pecuniaria a invetiatorulu romanu de astadi nu corespunde cerințelor tempulu presente. Și dacă totusi s'ar afă cine-va, care să dubitiedie asupra acestui adeveru — ori din neștiinția, ori din reutate — acelu-a nu i-am potea dá altu svatu, decâtu să binevoiesca a se insiră în numerulu invetiatoriloru romani și să cerce cât'a tempu a gustă panea acestor'a. Nu încape nici o indoieła, că în scurtu i se vor deschide ochii, și — încetandu d'a invidiă sorteča dascalésca, va trebui să recunoscă. că plansorile de ne'ndestulire sunt rezultatulu unei esperinție destulu de amare.

Cu atât'a înse nu ne vom feriți. N'am profitatu multu prin aceea, că totu întieleginții nostri ar recunoscă îndreptatiunea dăulirii și tanguirii invetiatoriloru. Restedia înca, ca întieleginți'a — patrunga de momentuositate scol'e și convinsa de neajunsele invetiatoriloru — să se puna cu mane cu petiore să inradecinedie și lătiesca în poporu interesarea pentru scol'a și pentru sufletulu acestei-a, pentru invetiatori.

Este de doritu această cu atâtu mai verosiu și mai iute, cu câtu o trista esperinția ni aréta, că romanulu în mare parte cerca a dá cele mai eclatanti probe de economisare și de cunoscintie matematice — la statorirea salariiloru invetiatorescu, încátu e gat'a numai de câtu să reduca și cele mai modeste și mai moderate salarie dascalésca. Tiranulu romanu înse o face această nu din reutate, ci din acea trista imprejurare, că ori nu cunoscă însemnetatea invetiatorulu pentru scol'a, ori că-lu ducă pe ghiacia unui reutiosii.

Este dara tempulu supremu, ca conducetorii nostri, caror'a le jace la anima bunastarea poporulu romanu, să lucre din resputeri a desradecină atare neștiinția și indiferentismu, și a deslegă poporulu din catusiele intrigantiloru, cari — venduti intereselor straine — ni vor mortea, și cari de aceea începu de la a ucide poporulu spiritualmente, sciindu bine, că unu poporu mortu spiritualmente nu va să privésca multu tempu lumin'a sôrelui sub numele seu.

Cunoscutu lucru este, că ori ce poporu e pretiuitu și stimatu numai pana candu prin superioritatea sa spiritalu — cărei-a înse fora indoieła i urma și cea materiale — și pôte procură respectu înainte lumii. Apoi nimene nu se mai indoiesce, că cultur'a unui poporu este icôn'a scol'eloru lui. În urma înse este unu adeveru cunoscutu din vechime, că cum e dascalulu, asiă e și scol'a. Cum sunt dascalii unui poporu dara, astufeliu e și sorteča acelei natiuni; căci bine sciit ce dice unu întielectu, candu dise, că elu e în stare să strafôrme tota omenimea în scurtu tempu, dacă i se va dá în mana crescerea poporaloru:

Atât'a e de generalisatu și necontestatu acestu adeveru, încátu ni vine să ne indoim, dacă ar mai trebui, ori că dora ar fi de prisos, să-lu spriginim prin esemple. Istori'a omenimii — din veacurile mithice pana în dilele nostre — ni dá pe fiacare pagina câte o proba,

că bunastarea unui poporu e condiționata prin cultur'a lui, această înse e eflusu scol'e, er scol'a e oglindirea sufletulu invetiatorulu. Să nu amintim pre Grecii și Romani, cari domnescu și astadi prin opurile invetiatoriloru lor, să tacemu și de despro Francesi, cari prin lumin'a culturai se feceru respectati și nainte nepretentiloru, și să uităm cu totulu ce feceru dascalii Germaniei la Sadowa și Sedan; — dar să ne întrebăm, că ce n'au potutu face dascalii ca Bosinca, Lazaru, Pumnulu, Barnuti etc. etc?! — E dreptu, că poporulu nostru e tare la angeru: multu tempu a fost elu stanca neclatita contra vicisitudiniloru în timpii vitregi a multor veacuri. Erau înse acelea veacurile barbarismulu crudu, candu peptulu inarmatu eră destulu a-i pune în faciă man'a venosulu munteanu romanu. Au trecut acei timpii: astadi să lupta sciința cu sciința. Am fi peritu ca vai de noi, dacă unu lungu siru de dascalii nu ne-ar fi desceptatu din somnulu mortii, buciandulu necurmatu să ne luminăm minte și să ne deprindemu cu moravurile cele bune, căci atunci nu va fi pe pamentu natiune mai alésa, decâtu noi. Astadi traimu consci de poterea noastră — gratia acelor fericiti dascalii, și avemu aspiratiuni la unu viitoru fericite. Ne trebuie înse dascalii, cari să descepte poporulu peste totu. Apostolii, ce ni preméscu, au desceptatu întieleginți'a ce pe atunci se rusină a se numi romana; noi, dascalii de astadi, avemu să latim cultur'a în toate paturile poporulu, ca asiă să-lu ferim de periculu ce i-lu urdiescu pe sub mana nepretenii de aprôpe și de parte, pociti în sufletu.

Mare e rolulu scol'eloru poporali: viitorulu natiunii nostre e pusu în man'a dascaliloru poporali. Ar fi unu pecatu de morțe, dacă noi nu ni-am încordă toate poterile, ca să avemu invetiatori buni, și dacă nu am grigi, ca unia a preocupare a acestora să fie luminarea poporulu.

Mai înainte potea trăi omulu mai lesne, acă înse traiulu e forțe greu. Este forțe naturale deci, că și invetiatorulu romanu — fora de a-si nelege detorinți'a de invetiatoriu și prin ast'a a aduce mare dauna poporulu — nu mai pôte trăi din o remuneratiune, cu carea potea fi indestulatu cu dieci, ba chiar cu câti-va ani înainte de această. Apoi sciutu este, că fie cine trebuie să mance de acolo, unde muncesco Invetiatorulu muncesco pentru luminarea poporulu, elu trebuie dara să fie remuneratu de poporu. Și fiindu-că fiecare lucru se platescu dupa cum la ducerea în deplonire a lui se cere mai multa, ori mai puțină osteneła: nu încape nici o indoieła, că și osteneła invetiatorulu romanu trebuie remunerata dupa cuvinția.

Să ne luminăm înse prin unele esemple. Scim cu totii, că unu simplu servitoriu de casa trebuie să-i platim pe anu pana la 200 fl. v. a.

Unu dileriu si-castiga pe di câte 1—2 fl. v. a.

Unu ajutatoriu de meseriasiu profita pe di 1—5 fl. v. a.

Nenumerare esemple am potea produce, înse cu totii le scim și asiă fora a lungi vorb'a să ne fie destulu de o comdata aceste.

Acă să ne mirăm de disproporțiune? — Unu invetiatoriu se remunera pre anu cu 30—60 și minunea minuniloru, ici côlea, cam pana la 400 fl., adeca cam cu 10—20 cr. si ici côlea cam cu câte 1 fl. pe di.

Minteča omenésca trebuie să stee în locu, candu privesce această disproporțiune. Nici că e cu potinția, ca să se impace cu această stare de lucruri o minte sanetôsă și unu sufletu curatu; căci nu e nici o proporțiune între remuneratiune și osteneła, fie care lucru înse trebuie să se remuneredia dupa munc'a și capitalulu ce a costatu pre producente.

Unu servitoriu, unu dileriu, unu meseriasiu etc. pana ca să-si pôte castia ne di

renumeratiune ca cea insemnata mai sus, — elu seu ca are de a se osteni si spesă forte pucinu, seu adesea nemica. Unu invetiatoriu inse, pana candu se pōta fi invetiatoriu, are de a munci dieci de ani la carte, in care tempu si-consuma tōta partea de avere de la părenti si-si slabesce corpulu peste mesura, luptandu-se pe tōta clipit'a cu lipsele detōte dilele. Dar elu nu pōte sē incete a se luptă dupa invetiatura nici dupa ce a ajunsu odata invetiatoriu, căci sciint'a face propasiri ne'ncetatu. Apoi trebuie sē tragemu si aceea la scotēla, că invetiatoriu trebuie sē se ingrigesca numai de crescerea copiiloru incredintiatu lui, fora de a-si subtrage nici pe o clipita ingrigirea de la luminarea si educarea acestor'a, căci altu-feliu ar neglige detorint'a sa de parente.

Acū sē-mi spuna ori cine, că este remuneratu ore dupa cuvintia statulu invetiatorescu cu 10—20 cr. — 1 fl. pe di, seu mai bine: pōte sē trāiesca unu invetiatoriu cu famili'a sa din o remuneratiune ca acēt'a, fora de a fi silitu sē-si cauto pana de tōte dilele si in alte ocupatiuni, prin cari apoi firesce că neglige detorint'a sa de invetiatoriu? — Sē ne mai mirāmu apoi ore că la noi in statulu invetiatorescu intra — cu pucine exceptiuni — totu ōmeni mai multu medioceri? — Sē ne ciudimū ore, că de ce stau invetiatorii nostri pre o trēpta asiā de diosu a culturei? — Si in urma sē ne mai intrebāmu ore, că de ce nu se observa pasi de uriasi in progresele scōleloru nōstre, si că de ce ore nu vine mai iute poporul nostru la cunoscint'a de sene, la mintea din urma a Romanului?

Tōte acestea sunt intrebări, la cari n'avemu de a stă cu gur'a cascata; căci ele si-afra respunsu forte potrivit in vechiulu adeveru, că „pe celu-ce l'a uritu Ddiu, pe acel'a l'a facutu dascalu.“ Pana candu se va potē dice acestu adeveru despre invetiatoriu romanu, pan'atunci nu e medilocu de mantuire pentru poporul nostru. Cum sē si potemu noi acceptā, ca invetiatoriu sē se ingrigesca numai si numai de crescerea copiiloru nostri, candu elu chiar si 'n scōla e numai cu diumetate capulu, căci elu ne'nterruptu trebuie sē eugote, că cum sē-si mai castige pana si tōte cele de tōte dilele pentru sene, femeia si copiii ce i fōma si scribura a casa? — Cum sē si potemu noi acceptā, ca invetiatorii nostri sē fie pe o trēpta mai nalta a culturei, candu n'au nici pe ce-si cumpērā o cōja de pane, necum sē-si pōta procurā cāte o carte, unu diurnalu, ori sē pōta luā parte la societātile barbatiloru mai luminati. — Cum sē si potemu noi acceptā mai mari progrese de la invetiatorii nostri, — chiar daca si-ar fi castigatu tōte cunoscintiele necesarie, siertfindu-si pentru acēt'a tōta partea de avere de la parenti si lutpandu-se sē se luminedie in butulu tuturoru lipseloru — candu li dāmu pe di numai cāte 10—20 cr — 1 fl. si astufeliu cu sil'a ii facemu, ca nainte de scōla, si dupa

scōla, ba adesea chiar si 'n tempulu scōlei, sē se duca sē muncesca la altu-ceva, pentru ca sē aiba ce mancă la amēdia. — Cum sē si acceptāmu noi, ca in statulu invetiatorescu alu nostru sē intre si individi mai luminati, candu pre acestia ii facemu sē se infiore de starea invetiatoresca ca de o adeverata tortura, căci de pe faci'a invetiatoriuului poporale nu poti ceti, decātu posomorire, intristare si semne a unei lupte cu mōrtea, ēr din gur'a lui nu mai poti audī, decātu blastemandu-si ōr'a nascerii si a pasirii sale in statulu invetiatorescu. —

Mai intardiāmu inca cu delaturarea aceste stări de lucruri si nu sarimu intru ajutoriu trebuintieloru si lipseloru invetiatoriloru: atunci ne facemu partasi de unu pecatu neiertatu facia de viitorimea nōstra. Am blastemā si noi pe stramosi, daca ar fi fost barem in starea nōstra. Ei au fost inse mai asupriti si nu sciāu ce potu si ce ar trebui sē vree. Cātu ce s'au desceptati inse au'facutu multu. Noi suntemu asupriti si injugati, ce e dreptu; inse pre deplinu consciu de poterile nōstre si de viitoriuulu nostru. Sē nu ne atragemu blastemulu viitorimii prin negligint'a luminării poporului. Sē ne punemu c'o ōra mai nainte si sē regulāmu salariile invetiatoresci conforme cerintieloru tempului, căci in man'a dascaliloru e incrediuta faurirea sortii nōstre in viitoriu.

Apelāmu la fruntasii natiunii nōstre si ii rogāmu sē sacrifice cāte-va minute acestei cestiuni. Ei cunoscū momentuositatea scōlei si a invetiatoriuului; puna-se inse ei sē luminedie despre acēt'a si poporul, căci invetiatoriuului i se dice, că trage focu la o'la sa.

Numai candu salariile invetiatoresci vor coresponde cerintieloru tempului, numai atunci se vor dedicā carierei invetiatoresci si individi mai calificati; pre langa salariile de acū inse nu se potu induplecā individi calificati, ca sē intre in statulu invetiatorescu, căci aci necum sē-si afie compensare pentru ostonelele avute si averea intrebuintiata in decursulu studiării, dar ajungu chjar peritori de fōme. — Numai candu salariile vor coresponde cerintieloru tempului de adi, numai atunci vor potē, cei ce au intratu in statulu invetiatorescu, sē se ocupe numai de crescerea copiiloru nostri; pre langa salariile de acū inse ii facemu sē se ingrigesca mai multu, că cum sē-si finēscā mai iute prelegerea, ca sē alerge in sus si in diosu pentru a castigā pe ore care cale prandiulu si cin'a. — Numai candu salariile se vor imbunatati, numai atunci vor potē invetiatorii nostri tienē pasi cu propasirea lūmei culte, si prin ei poporul nostru; pre langa salariile de acū inse ii lipsimu de a-si potea procurā vr'o carte, diurnariu, ori de a cercetā societātile mai luminate, ēr sciint'a si moravurile bune nu le potu suge din degete.

Salariile de acū sunt pré mici pentru a potē traf din ele si pré mari pentru a muri de fōme. Asiā este apoi si cu poporul. Cu scōlele de

adi si cu invetiatorii—dupa cumu-su salarisati astadi — poporul romanu face forte ne'ncemate progrese; va potē produce inse minuni, casi alte natiuni, daca va salarisā pre invetiatorii dupa cuvintia, ēr nu mai reu decātu pe pastori, desl acesti-a i grigescu numai de vite, ēr dascalii de copii.

Inchielāmu de asta data in speranti'a, că inteligint'a nōstra va pune umeru la umeru si va esoperā in curundu salarisarea corespondentoria a invetiatoriloru.—

Adunarea generale a Asociatiunii transilvane in Deva.

(Fine.)

Marti in, 11/8, se tienē a 3-a siedintia, care durā dela 9 ore a. m. pana la 2 ore d. a. Dupa cetirea si verificarea protocolulu din siedint'a premēsa, perlese mai antaiu dlu ases. Z. Boiu jun. disertatiunea sa despre „Cās'a Romana.“ Acēt'a a fost disertatiunea cea mai frumoasa si interesanta si in totu cuprinsulu si tienutulu ei scrisa cu cea mai mare obiectivitate, totu deodata practica, folositoria, corespondentoria si oportuna pentru tempulu si pentru poporul nostru. — Asemenea interesante, scurtu, dara caracteristicu a fost si discursulu dlui prot. I. V. Rusu din „Biografi'a lui Miculu de Sadu.“ Ambii oratori au fostu din partea Adunării felicitati — pentru frumoasele propuneri, cari au causatu o adeverata delectare auditoriloru. Nu dubitediu, că tōte aceste disertatiuni se vor tipari la tempu — cu exceptiune a celei a dlui medicinistu Vuia — căci ele merita sē fie cunoscute si cetite de tōta lumea romana. In fine dlu Dr. Dragescu, din caus'a scurtimei timpului renuncia a-si perlege discursulu seu. — Totu in acēta siedintia a referatu mai antaiu Comisiunea pentru revisiune, prin referentele ei Dr. A. Brote, carea aflandu tōte in cea mai buna ordine, propune a-se esprime multamita respectiviloru oficiali, ceea ce Adunarea cu placere primesce. — Dr. I. Puscariu, ca referente alu Comisiunei bugetarie pentru preliminarea speselor pre anul venitoriu 1874/5, se alatura la tōte posturile asiā, dupa cum le-a preliminaru Comitetulu Asociatiunei — cu singur'a exceptiune ca secretariulu alu H. sē primesca, in locu de 400 fl. — numai 300 fl., si scriitoriuulu in locu de 200 fl. — numai 150 fl. v. a. Dupa una scurta desbatere — se primesce propunerea Comisiunei, ēr celelalte posturi se aprōba asiā, dupa cum le-a preliminaru Comitetulu centrale. In fine, la staruint'a dlui avocatulu Maniu, se aplacēdia, din cele 426 fl. ce au mai restatu — 200 fl. pentru scōl'a din Lapusulu ungurescu, ēra restulu pentru stipendie meseriasiloru. Celelalte propuneri, relative la sum'a disponibile, atātu cele din partea Comitetulu, cātu si cele din partea Comisiunii—cadiura de sine; căci sum'a disponibile preliminaru a fostu cu multu mai mica, decātu sē pōta ajunge pentru tōte cāte s'au fost propusu,

atātu de Comitetu, cātu si de Comisiune. Mai referēdia I. Candrea [despre inscrierea membriloru noii si despre incasarea tasselor si constata, că s'a adunatu o suma aprōpe la 800 fl. precum si că s'au inascriu mai multi membri noii. Cu acēt'a siedint'a a 3. se termina; ēra a 4. si ultim'a se defige pre 5 ore dupa amēdiadi. —

In acēta siedintia a referatu Dr. Lapedatu. — Veni mai antaiu la desbatere propunerea dlui Cavalierulu de Puscariu, ca Asociatiunea sē-si procure, ori gratis ori pe bani, cāte unu esemplariu din tōte diariile romane aparute in Austro-Ungaria, de candu s'au infintiatu acele. Acēta propunere se primesce. Asemenea se primesce si propunerea dlui Dr. Silasi — modificata de Comisiune— si anume, ca Asociatiunea sē dēe diplome de membri onorari tuturoru aceloru preoti, invetiatori, etc. cari vor dovedī, că prin indemnulu loru cercetēdia scōl'a celu putienu 10 copii. In fine se mai primescu unele propuneri facute din partea Comitetulu, a Comisiunei respective, precum si din partea dloru Cavalierulu de Puscariu, Dr Silasi si alti. — Absorbite fiindu aceste propuneri si timpulu tare inaintatu, — presidintele anuncia, că la ordinea dilei vine alegerea oficialiloru Asociatiunei pentru trienulu venitoriu, — din care cauza pentru preconsultare suspende siedint'a pre unu patriariu de ōra.

Consultandu-se membrii intre sine asupra acestei cestiuni importante — o parte a fostu pentru realegerea intregulu Comitetu, dupa cum a fostu, — una parte insemnata inse declinā si voiā sē alege de presidinte pre fostulu vicepres. I. Bologa, — ēra de vicepres. pre br. Ursu; in urma inse se compuse o majoritate, carea voiā a alege totu Comitetulu fostu pana acuma.

Departandu-se presidintele br. Popu, ilustritatea sa I. Bolga redeschide siedint'a si provoca membrii a se declarā in ce modu sē se faca alegerea. Dupa putiena desbatere, la care o mare parte s'a tienutu pasiva — in urm'a declaratiuniloru mai multoru membri de a se proclamā de realesu totu Comitetulu fost, si ne protestandu cinnova, vicepres. anuncia, că intregulu Comitetu este de Adunare per acclamationem realesu. —

Nemidilocitu dupa acēt'a se tramite o deputatiune de 5 membri, in frunte cu dlu I. Cav. de Puscariu, care sē aduca la cunoscint'a Excelentiei sale realegerea sa de presidinte si pentru trienulu venitoriu. Acēta deputatiune rentornandu, — comunica Adunării, că Excelent'a sa s'a induplecata a primi. Adunarea primesce comunicatulu deputatiunii cu „sē trāiesca.“

Asemenea declara toti membrii de facia ai fostulu comitetu, că primescu si ei si pe trienulu venitoriu respectivele posturi incredintiate de Adunare.

Se mai alege prin aclamatiune in lo-

FOISIÓRA.

Caféu'a considerata ca alimentu.

Nu e multu de candu caféu'a si-a luatulu loculu intre alimentele omului. La inceputu considerata ca medicamentu, mai tardiu ca o beutura de lussu, in urma ca o beutura stimulantu, astadi, — gratia progreselor de fiziologi'a realisēdia continuu, — caféu'a ocupa unu locu bine meritatu si e apreciata dupa just'a-i valóre.

Caus'a ce facea, ca caféu'a sē nu figurē in clasa alimentelor, ērā că nu i se sciā compusetiunea, si prin urmare ce rolu pōte juca in economia. Indata inse ce s'e vediutu că insusiesca tōte conditiunile ce caracterisa unu alimentu, i s'a datu loculu ce merita in viēt'a domestica a omului. In adeveru, ce este unu alimentu? — O substantia de orice natura, care serva la nutritiunea corpului si ia parte la unulu din cele doue acte mari: asimilatiunea si desasimilatiunea. Caféu'a, prin compusetiunea sa, ia parte la amēdoue actele, pentru că contine si substantie azotate si neazotate, si se scie că, cu cātu unu alimentu este mai azotatu, cu atātu este mai stimatu. Caféu'a vine imediatu dupa urea, care este cea mai azotata dintre substantiele organice.

Inainte inse d'a intrā in detaiurile subiectulu nostru, ne simtimu detori a face o distinctiune intre unu medicamentu si unu

alimentu: trebuie sē aretāmu, care este diferint'a intre aceste doue feluri de substantie. La acēt'a respundem, că nu putemu face mai bine, de cātu a citā definitiunile date de cātiva autori ilustrii. Ast-feliu Cl. Bernard a disu: „Ori ce substantia, care nu gasescu analogu in economia, este unu medicamentu!“ Acēta definitiune n'a potutu fi admisa, din cauza că multe sāruri, luate din clasa medicamentelor, se gasescu si in economia: cine pōte dice că chlorurile, fosfatele, carbonatele, etc. nu sunt medicamente, si cu tōte acestea esistu in organismu? — La acēta definitiune, d. G. Sée, profesore de clinica la Paris si vechiu profesore de terapeutica, a substituitu alta definitiune, care s'apropia mai multu de adeveru. Elu a disu: „Ori ce substantia, capabile d'a modificā in bine seu in reu elementele anatomice in organismu, este unu medicamentu. Acēt'a ar parea la prim'a vedere, că e cea mai buna definitiune, dē' i se pōte obiectā: unu alimentu, ori-care ar fi, pentru ca elu sē fie nutritoriu, nu trebuie sē modifice elementele anatomice, si cu tōte acestea este alimentu? Prin urmare se pōte vede, că — in starea actuala a sciintiei, este dificile d'a face o distinctiune intre aceste doue substantie, pentru că si un'a si alt'a sunt capabili, d'a modificā elementele anatomice in tieseturi. Unii au disu că medicamentulu se intrebuintēdia ca scopu curativu, pecandu alimentulu ca scopu nutritivu. Pré bine. Dara

ce este carnea cruda si laptele, ce se intrebuintēdia la femei chlorotice, de nu nisce alimente, si cu tōte acestea se dau cu scopu curativu? — Noi credem decī, că distinctiunea intre unu medicamentu si alimentu esistu in dos'a si modulu de administrare, si ca proba vom luā cāte-va substantie: 1) O cēasca de caféu'a luata demanēt'i'a — demanēt'i'a absorptiunea este mai activa — este unu alimentu, hrānesce si stimulēdia corpulu; 10 cesci de caféu'a, luate totu demanēt'i'a, producu fenomene tossice, de inveninare. 2.) Sarea de bucataria, in dosa mica e unu alimentu, ea ingrasia; in dosa mare inse produce versatori. 3) Arseniculu asemenea in dosa mica este unu alimentu, ingrasia; in dosa mare inse omōra, etc. Si am putea multiplicā la infinitu esemplele de acēta natura, dēra credem, a fi nefolositoriu, de-ōra-ce trei sunt suficiinti pentru a probā ceea ce sustienem, si a aretā că ceea ce in dosa mica este alimentu, in dosa mare este medicamentu.

Caféu'a, de si se cultiva principalmente in Arabia, pare cu tōte acestea a-si avea originea in Abisinia, unde cresce in cantitāti mari si de unde s'a naturalisatu in America, in cāte-va insule, purtandu numele loculu de unde provine, adica: Moca, Martinica, etc. si de unde se importa astadi cantitāti prodigiōse.

Trecem peste cercetările botanice ale arborelui, care produce caféu'a, neavendu

mare importantia in subiectulu nostru, si venim la fructu seu cafea, căci este destulu sē scimu compusetiunea ei, pentru că printr'insa vom intielege si mai bine actiunea sa fiziologica si terapeutica. Ast-feliu analiz'a cafelei a datu rezultatulu urmatoriu:

Pe langa multe substantie, cele mai importante sunt: legumin'a, celulos'a, substantie grase, untu volatile aromaticu, etc. — Dēra ce e mai esentiale din tōte, este casein'a seu partea principale, substantia forte azotata, care are o actiune puternica asupra sistemulu nervosu.

Bobele de cafea, inainte d'a fi intrebuintiate, sunt supuse la ōre-cari modificatiuni: a) se pragiescu, b) se pulverisēdia, si c) se infusēdia, seu se ferbu.

A pragī caféu'a pare lucru lesne, si cu tōte acestea este importante a se sci, că — fiindu pré multu pragita, perde din proprietātile sale. Spre esemplu: dēca se iau 100 grame de bōbe si se supunu caldurei pana la colōrea rosia, se potu estrage prin infusiune 5—6 grame de materia azotata; dēca, din contra, se supunu la o mai mare caldura — pana la colōrea rosii-inchisa — atunci nu se mai potu estrage de cātu 4 grame 50 centigrame. E de prisos a mai spune, că — dēca se arde, cum se intempla de multe ori, atunci si materi'a azotata diminua in raportu cu caldura, la care a fost supusa.

Ast-feliu caféu'a, dupa ce a fost pragita

culu dlui consiliaru Manu, care din caus'a betranetiloru si a morbozitatii nu mai pote luá parte la siedintie, dlu capitánu Constant. Stezariu de membru ordinariu alu comitetului; ér in loculu dlui B. Ardeleanu se alege de controloru si membru suplente Dr. A. Brote. In fine se mai completédia numerulu membriloru suplenti prin alegerea dlui Ioanu Candrea. Cu acestea actulu alegerei s'a terminatu. — Loculu pentru viitoria Adunare generale s'a destinatu — dupa ce numai Dlu Simionasiu a invítatu Adunarea, ca se-si tiena siedintia generale venitória in Bai'a de Crisiu, — la cererea si espres'a rogare a dlui Dr. I. Maioru, in numele romaniloru din Lugosiu, a se tione in prim'a domineca dupa 1. augustu 1875, in orasiulu Lugosiu. Dlu vicepresiedinte Iacobu Bologna multumesce in urma Adunarei pentru esemplar'a portare si participare la tóte siedintiele, precum si in specialu romaniloru din Deva, cari in tóta privintia au satisfacutu si multumitu pe toti cei ce au cercetatu acésta Adunare generale. Dlu canonicu I. Antonelli multumesce vicepresiedintelui in numele Adunarei si in numele fratiloru Deveni. Cu acestea s'a finitu a 13. Adunare generale — si membri s'au despartitu, pentru a se revedé peste una óra éasi — in sal'a balului, datu in folosulu Asociatiunei. —

Balulu fú cercetatu de cea mai mare parte a publiculu rom., de tóte domnele si domniónele romane ce au participatu la acésta Adunare in numeru fórté frumosu, precum si de un'a multime de straini si mai cu séma dni oficeri, casi la concertu. Elu se incepú la 10 óre sér'a si durá pon' in diua. Dintre jocuri amintescu, cá atátu Roman'a cátu si Hatiegan'a s'au jocalu fórté precisu si bene. — In cátu despre dómne si domniónele potu fi multumite, cáci tóte pon' la un'a au aparutu in toalete fórté frumoase, tóte au fostu amabili si regine. In tempulu de repaosare, adeca dupa un'a óra noptea, o parte a publiculu merse in sal'a, unde s'au trasu sortile loteriei dejá amintite; ér jucatorii si jucatoriele remasera, dupa cum am amintitu, si-si continuara joculu pan' demanétia. Toti, cei ce au participatu la acestu balu, sum securu, cá se vor fi departatu ducendu cu sene cele mai dulci suveniru dela acésta petrecere sociale. —

Mercuri in 12. augustu, la intrepunerea si staruintia Illustritatiei Sale Dlu consiliaru E. Macellariu si la indemnulu si insistintia Dlu notariu Illariu Muciu Urechia, s'a facutu o excursiune de 110 persóne cu unu trenu separatu dela Deva la Petrosieni. Pentru acésta excursiune placuta avemu de a multumi Escelentiei Sale presiedintelui br. de Popu, care a cascigatu dela prim'a cale ferata transilvana favorulu, de a calatori cu diumetate pretiulu, precum si directiunei numitei cá ferate. La 7 óre de demanétia sosi unu trenu separatu dela

Pischi cu 5 vagóne de clasea II. si plecá spre Petrosieni, ajungendu aci pela 11 óre. Societatea in totu tempulu calatorfei fú vesela si animata, si multi, ce nu au mai calatoritu pe vales Hatiegului, erau incantati de positiunile romantice, de satele si orasiellele situate pe vi'a traiana. La statiunile principali, asiá la Hatiegu, Puiu, Crivadea etc. standu trenulu mai multe minute, publiculu se coboriá din vagóne si-si comunicá impressiunile, ce facu aceste positiuni. — Inainte de a ajunge la Petrosieni, standu trenulu in drumu, toti escursantii dimpreuna cu conducatorii cu faele mersera si cercetara Cetatea, rectius Pescera Boli, care asemenea surprinse multu pe toti cei ce nu au mai vedutu o pescera ca cea din Adelsberga. Reintornandu de aci, indata ajunseramu la gar'a din Petrosieni, unde music'a din Abrudu ne intempiná cu mersulu lui Michaiu. D'aci merse intrég'a societate, cáte 3—4 in róndu, cu music'a in frunte pan' la ospetari'a, in care s'a ténutu banchetulu avísatu, si la care au luat parte celu putienu 120 persóne. In tempulu prandiului music'a cantá in continuu, piese natiunale. Dintre toastele ténute la acestu banchetu nu voiu sé insiru aci speciale, ci amintescu numai, cá s'au gólitu multe pachara intru sanetatea si indelung'a viétia a multoru fruntasi de ai nostri, intru memoria multoru defuncti bine-meritati de natiunea romana si intru oclirea poteriloru ténere pentru a potea realisá edificiuulu culturai romana.

Dupa finirea banchetului, societatea in corpore facú o mica excursiune de aci pe unu trenu destinatu de a poté visitá baile de carbuni la Petrilla. Scurtimea tempului nu permise de a potea merge cu trenulu numitu in bai in lăintru. Cu tóte acestea societatea ospetiloru a reintorsu vesela la statiune, de unde dupa o mica pausare trenulu separatu plecá éra-si la Deva, unde partea cea mai mare a re-torsu, éra o parte remase la Piski, plecandu de aci parte spre Aradu, parte spre A. Iulia acasa. —

Joi, cu trenulu dela amedi, plecara la ale sale si restulu publiculu remasu in Deva, pre care Comitétulu arangiatoriu lu-petrecú éra-si pana la gara. — Fie-mi permis a-mi exprime in numele participantiloru sincer'a multumita fratiloru si braveloru familii Romane din Deva si in specie a aminti numele membriloru comitetului, a dloru A. Schiau, S. Piso, N. Popu, A. Olariu. Multumita acestor'a, cáte si futuruu celoralalti membri, cari prin neinterupta activitate si afabilitate au cercatu a multumí participantii pre neasteptate, lasandu in animele acestora sincera aducere aminte de recunoscentia si — amicitia. — Asemenea credu a-mi implini una santa datorintia, daca in specie exprimú cordiala multumire domneloru si domnióneloru romane devene — cari prin nobil'a loru purtare si curtuasia au incantatu pre toti. Onóre in fine si bravi-

loru conlocutori unguri, cari ni oferira locuintele gratisu, si cari au sciutu a-si castigá multemirea membriloru Asociatiunei. — Deedieu, ca scopulu celu mare si sublimu alu Asociatiunei noastre, sé crésca si inflorésca! Éra romaniloru — ingrigiati si interesati pentru asociatiunea nostra trna — le dieu din anima: „La revedere in 8 augustu 1875 in Lugosiu“! — Dr. N. O. —

Cuventulu

Pré-fericirei sale Procopiu Ivacicovicu, ténutu in 6/18 aug. a. c. la instalarea sa de Patriarchu serbescu in Carlovétiu.

„Iubiti credintiosi, multu onorati domni si frati! Maj. Sa, pré-gratosulu nostru Rege Franciscu Iosifu I. fiindu eu alesu prin majoritate de Archieppu-metropolitu si Patriarchu in Carlovétiu, s'a induratu pré gratosu a me intari, dupa cum suna pré inaltulu Rescriptu cetitu si publicatu si Diplom'a Maj. Sale a Regelui si Domnului nostru. In urmarea acestei-a, in intiesulu dispusetiuniloru sustatórie eu am depusu in aceste sante locasiuri, in catedral'a patriarchatului serbescu, juramentulu de credintia si supunere ne'nfrangibile catra Maj. Sa, pré gratosulu nostru Rege, si catra august'a Dinastia. Prin juramentulu prestatu m'am doobligatu, cá voiu pastrá pana la capetulu vietiei mele credintia ne'nfrangibile si ne-stramutavera catra Maj. Sa, pré gratosulu nostru Rege si Domnitoriu, — unu clenodiu acésta, care mi-lu lasara ereditate predecesorii mei de fericita amentire.

Ilustre dle consiliaru de curte si comisariu reg. a Majestáti Sale! Te rogu fórté tare si cu tóta supunerea, ca sé binevoiesci a aduce acésta spresiune de credintia si supunere la cunoscentia Majestáti Sale, a pré gratosulu nostru Rege si Domnitoriu, si la cea a naltulu regimu constitutiunale. Totu odata Te rogu, illustre domnule, ca sé binevoiesci a primí si II. Ta spresiunea deosebitei mele multumite pentru ostenele si bunavointia, ce ni ai aretatu cu ocasiunea acestui congressu. Binevoiesce, illustrissime, de a primí spresiunea deosebitei consideratiuni si amore ce pastrámu Illustritáti Tale, carele Te ai nascutu in mediloculu nostru si aci cu noi Ti-ai petrecutu cea mai frumoasa parte a vietiei. Atotu-putentele sé-Ti croiesca indelungata viétia, fericire si sanetate. („Sé traiesca!“ de trei ori.)

Onoratu Congressu natiunale, multu onorati dni duputati! Redicandu-me eu la trenulu Patriarchatului serbescu, a Archiepiscopatului si Metropolitei din Carlovétiu — iau asupra-mi mari oblegamente, („Sé traiesca!“ indelungatu;) ca sé potu satisfice acestor'a, este neapertu de lipsa, domniloru si fratiloru, ca noi sé traimu in c'ntielegere, („Sé traiesca!“ indelungatu;) este necesariu sé ne iubimu imprumutatu, („Sé traiesca!“) este de lipsa ca sé ni concepemu practice afacerile

si necesitátele nóstre, si sé nisimú dupa acelea ce se potu esecutá, ca asiá totu odata sé coresponda institutiuniloru si preceptelor dreptu-credintiosiei nóstre beserice gr. orientali, si sé servésca si poporului spre folosu si progresu. („Sé traiesca!“ indelungatu.) Incredintu in mene si n'activitatea mea besericésca m'ati alesu, Multu onorati dni si frati, de Patriarchu, Archieppu si Metropolitu alu Vostru. („Sé traiesca!“) Prin alegerea vostra am retornatu in beserica, in carea mi-am inceputu activitatea, („Sé traiesca!“ indelungatu. Oratorele abia mai pote vorbi, intru atáta e de miscatu,) in acea beserica, intru carea mi-am petrecutu cele mai frumoase dile ale vietiei mele. (Sé traiesca indelungatu.) Primiti, domniloru si frati, cea mai caldurósa multumita pentru tóte acestea, — ér pentru increderea ce mi-o aretati, primiti, domniloru si frati, incredintia, cá eu me voiu adoperá si voiu me ingrigi, ca sé-mi implenescu detorintiele („sé traiesca,“) se eseciediu dreptate si sé ajutoru pre seraci si lipaiti. („Sé traiesca!“) Si fiindu cá tóta fapt'a buna si totu darulu deplinu vine dela Ddieu, Domnitoriu a tóte, cu anima umilita ceru de la Tine, Dómne Domnieiulu meu, si Te rogu sé-mi tieni si intaresci anim'a mea in curatienia, sé-mi intaresci spiritulu in dreptate, sé nu-ti intorci faci'a Ta de la mene si sé nu-mi subtragi spiritulu Teu celu santu. Animu. —

Ni-am ténutu de detorintia a publicá acestu Cuventu a Pré-fericirei sale, pentruca publiculu nostru sé se póta convinge, cá scirile, ce latira foile domniloru despre acestu Cuventu, sunt nefundote si falsificatorie de adevéru. —

O vorba, dóra cea din urma,

cu dlu Moldovanu G. din Clusiu.

Nu o data ne-a surprinsu manier'a dlui Moldovanu, d'a ni mistificá, denaturá cuvintele din „Albina“ si apoi pe temelulu acela de a ne denunciá celoru de la potere. Am si respicatu si doveditu acésta de repetite ori — dorere, fora folosu.

Dar — dá, duca-se; facu-si dragutiulu de omu trebsiédole onorabilitatei dupa gustu.

Insa — furtulu, insusirea — nu numai a ideiloru, ci chiar a acteloru nóstre, nu potemu trece cu vederea.

De curendu — dlu Moldovan comunicá lui „Hon“, si elu casi altii, Memorandulu de Blasiu, fora a spune de unde l'a luat. Noi tauramú; cáci — lasámu bucosu sé se respandésca cele comunicate de noi — mácar anonimu. Asemenea am trecutú cu vederea ideiele nóstre, reproducute despre acelasi actu — totu in „Hon“, numai cu pucine esageratiuni si — falsificatiuni.

Dar — ce sé vedi! Dupa-ce dlu M. vedú cá actulu publicatu de noi face mare scótmotu si dá buna materia de discutatu, si observá, cumca intréga diarietia atribute pu-

éu pana la colórea rosia, séu pana la colórea rosiiu-inchisa, — cea d'antaiu este preferibile — se pulverisédia si este supusa la dóue moduri de preparatiune. In Occidinte se infusédia, pe candu in Oriente se ferbe, si se consuma impreuna cu restulu, drosdiéle. Din aceste dóue moduri de preparatiune, celu d'antaiu este preferibile, pentru cá estrage din cafe'a tóte elementele nutritive si nu mai este trebuintia sé ingeredie si restulu.

Infusiunea de cafe'a se mai numesce si cafe'a nemtiésca, careia i se adauga pucinu zacharu si astufeliu constitué o beutura fórté placuta si aromatica; cealalta, numita cafe'a turcésca, se pulverisédia fórté finu si sé amesteca cu apa ferbinte zacharita, care se afla intr'unu ibricu langa focu, pana candu se imfia de cáte-va ori, si ast-feliu se ingerédia cu restulu ei.

Am disu cá din aceste dóue moduri de preparatiune, celu d'antaiu este preferibile; rezultatulu inse, déca dos'a este egale, nu este diferitu: aceasi actiune are, si acelasi efectu produce. Totulu depinde deci de dosa, si vom vedé din cele ce urmédia, cá — déca este buna caféu'a dupa méssa, ca condimentu, apoi nu este totu asiá de mai multe ori pe di.

Celu d'antaiu efectu, care se manifesta, candu beu cine-va o mica dosa de cafe'a — o césca — este o escitatiune nervósa in raportu directu cu dos'a ingerata: destépta cerebrulu, dá o mai mare activitate ocupatiuniloru

intelectuali, o abundántia de ideie, o aptitudine viua simtiuriloru d'a precepe, simulantii particulari, in fine o insomnia dependinte totu de actiunea cafelei. Cine nu scie, cá bendu sér'a multa cafea, are insomnia tóta nóptea? — Asupra digestiunii are asemenea o mare influentia, inse totu prin intermediariulu nerviloru; ast-feliu prin reactiunea sa aromatica satisfice mai antaiu gustulu, apoi escita nervii tubului digestivu, de unde resulta o contractiune mai mare a fibreloru muscularie, si totu de a un'a, candu contractiunea fibreloru muscularie ale tubului digestivu este activa, digestiunea este mai facile, de óra-ce o favorisédia contractiunea.

Écea pentru ce in Occidente caféu'a se ia totu deaun'a dupa méssa, pentru cá numai in acestu casu este indicata; pe candu in Oriente, si la noi chiar, caféu'a se obicnuiesce in tóte orele dilei, si acésta fara nici o ratiune. Ceva mai multu: in multe case esiste obicei, d'a tratá pe visitatori cu dulcétia si cafe'a, ast-feliu cá daca cine-va visitédia intr'o di 10 case, trebe sé ié 10 dulceti si atátea cafele, ceea ce e pré multu. Acésta e o datena rea, cáci ea departa apetitulu.

Asemene se n'templa inse in acestu casu si cu somnulu. Multi din acésta categoria ar voi sé dórma, dar nu potu din cauza cá s unt intr'una escitatiune continua si mai alesu cei nedepriási a-o bé, de óre ce efectulu este mai promptu la unu individú, care nu e deprinsu

cu caféu. Cunoscemu inse o dómna, care — déca ar primí 50 de visitatori intr'o di, ar fi in stare sé beu cu toti cáte o caféu, si cu tóte acestea nu numai cá nu e sterila, dar chiar numera vr'o 14 copii. Acestu casu pledédia in defavórea celoru ce sustienu, cá caféu'a ar face pe multe femei sterili.

Unu efectu alu cafelei inse e demnu, d'a atrage atentiunea publiculu in genere, si in parte a sessulu barbatescu.

S'a observatu, cá caféu'a, in dosa mare, esecita o actiune puternica asupra organeloru genitáli, slabindu-le energi'a. Acésta e cu atátu mai securu, cu cátu usulu cafelei se prelungesce multu timpu si in dosa totu mare. Ca esemplu, sé ne fia pesmisu a citá unu casu ce-am avutu ocasiune a-lu observá. Unulu din amicii nostri, insuratu de curendu, ne chiamá intr'o demanétia pentru a ne comunicá, cá in sér'a precedenté ar fi beutu vr'o 7—8 cafele si cá tóta nóptea a fost agitatú: o tremuratura generale in totu corpulu, insomnia, colici, transpiratiune, etc., si cá despre diua a n'cercatu o slabire in corpú si simtiá cá-lu paresisera poterile. In adevéru acestu individú se gasiá supt influentia unei intossicatiuni de cafea, care dupa ce se eliminá, individulu nostru si-a revenitu éra-si in starea primitiva. Din acestu esemplu se vede utilitatea d'a intrebuintia caféu'a in dosa obicnuita, care dosa este cos'a. Déca se ia o césca domanétia si dupa fia-care méssa un'a, e

destulu pe d'o parte pentru a nutri, ér p d'alta pentru a stimulé organismulu intregu, inlesnindu digestiunile si facendu individulu mai dispusu tota diu'a.

Unii mai au obiceiú d'a pune cáte-va picaturi de rumu in cafe'a. Acésta nu face nici unu reu, ci scade pucinu escitabilitatea cafelei.

In resumatu caféu'a luata in o mica césca demanétia si cáte un'a dapa fia-care méssa, adeca trei in totu cursulu dilei, e fórté folositoria si presinta mari avantajie: antaiu, demaneti'a, desceptandu cerebrulu si stimulandu corpulu intregu, face pe individú mai dispusu d'a se ocupá de afacerile sale dilnice; dupa méssa apoi satisfice gustulu, inlesnesce digestiunile si adauga la alimentatiune prin proprietátele sale. Déca si acésta dosa pare a fi pré escitante, atunci cáte-va picaturi de rumu vor slabí efectele.

Acestea sunt regulele ce trebe sé pastrédie fia-care individú, la din contra, ingerandu 7—8 cafele pe di, se va espune cá mai tardiu sé véda cá forti'a-i genitale slabesse si atunci va fi pré tardiu pentru a repará unu asemenea desartu.

Trebe sé repetimu: „In ori-ce lucru trebe pastratu terminulu de medilocu, eseculu in plus séu in minus e vatamatoriu.“

Din „Presa“ dupa „Romanulu.“
Dr. Georgescu Michailu.

blicarea aceluia-lui „Hon.“ de o data mi-ti-se puse, si intr-o noua critica asupra aceluia-lui, publicata in nrul de dincolo de trecuta totu in „Hon.“ are cutesanti'a de a-si revindica de a dreptulu elucubrarea si scoterea la lumina a aceluia acti, scriindu negru pe albu, ca — „*po-siede Memorandulu din asid mana, care a luat parte la compunerea lui.*“

Acést'a este pura efronteria. Nici dlu Moldovanu, si nici altu diaristu — nu-lu possiede, afara de „Albina“, si noa ni-a costatu multa truda de a ni-lu procura, si atátu am fost de convinsi, cumca nici nu-lu va poté cástiga altulu, de — aprópe cinci patrare de anu lu-tienuramu incuiatu in pultulu nostru, fora temere ca ne va preveni altu-cineva cu publicarea lui!

Dlu Moldovanu — se nu créda, ca este intre selbatici, séu intre copii; ci se fie, celu pucinu in puncto de — „*alu meu si alu teu,*“ mai solidu, mai onestu; cáci — altfelu vom ajunge a-i denegá foia nóstra chiar si pre bani, cum am facutu si alta data cu unii fora consciintia ai nostri.

Vatu, 27 augustu n. 1874.

(Sperantiele de nainte de siepte ani si desperatiunea dupa siepte ani. Bilantiulu de siepte ani. Codificatiunea magiara.) „Ungaria, sub scutul si benefactóri'a influintia a constitutiunii sale recástigate, in pucini ani se va regenerá, va infloiri si se va intari astfel, încátu va impune veri carui altu statu european,“ a disu unu venerabile profesore acú siepte ani si mai bine, cu ocaziunea solenei incoronári a Majestáti sale Franciscu Iosifu I. de Rege constitutiunale alu Ungariei. „Cáci Ungaria — continuá incaru titulu profesore de istoria, dupa ce indegetase ascultatoriloru sei reformele intentiunata de sublimulu si pentru noi Romanii neuitaverulu Monarchu Iosifu II. — e o tíera binecuvantata de Ddieu si e o tíera poliglota, ca nici un'a alta tíera cu regimu monarchicu-constitutiunale, si ca atare are se fia tare si mare.“

Bunulu si luminatulu profesore, intre ai carui discipuli, in a VII. classe gimnasiale, in Pesta, numai eu singuru singurelu am fostu romanu, mai adause apoi, pronuciandu unu vechiu si neresturnabile adevuru, ca o tíera numai atunci póte fi tare si mare si adevuratu fericitu, daca popórale ce o locuiescu, traiescu intre sine in buna intielegere si in concordia, pre bacea marelui principiu alu libertáti, egalitáti si fratiétati.

Aceste sentintie ale venerabilelu profesore mi venira in minte, candu de unadi me suprinse cu onoratóri'a sa veduuta aici in inchisórea politica, si rechiemandu-i-le in memoria invetiatiului profesore si luminatulu patriotu, acést'a suspiná si mai cá lacrimá de dorere, vedendu-se amaru inielatu in credinti'a sa, ca se nu dicu in profetie sa, cáci in tonu profeticu ni facuse memorabil'a enuciatiune nainte de siepte ani. Si intr'adeveru, fiecare sinceru patriotu trebuie se fia petrunsu de dorere in faci'a tristei situatiunii de la noi, atátu in privinti'a financiale, cátu si morale. Cáci unu defoitu financiale estraordinariu de mare si unu defoitu si mai mare morale, este bilantiulu finale de siepte ani alu parlamentarismulu in Ungaria.

Daca e premisu din rezultate a trage conclusiuni asupra causerulu, vrendu a afla caus'a causeru, atunci nu se póte negá, cá in Ungaria a fost in activitate — in decursulu aloru siepte ani — o adevurata masinari'a parlamentaria, carea inse nu s'a manipulat dupa legile parlamentarie si naturali, ci dupa cele antiparlamentarie si nenaturali. Si fiindu cá rezultatele cele nefaste ale activitáti masineriei reu manipulate nu se mai pota face favorabili, urmédia cá — vrendu a indreptá gresielele de pan'acuma, séu mai corectu, a pareá calea ilusiumiloru si peccatorulu, ar trebui ca ómenii dela cáarma se traga celu putienu unu folosu din marele defoitu finantiale si morale: se cunosca adevurat'a causa a reulni si se incépa cu resolutiune, energia, bunavointia si mai multu patriotismu opera de a delaturá odata pentru totudeaun'a caus'a reului, a astupá odata pentru totudeaun'a isvorulu miseriei generali.

Ce este, séu mai corectu: ce a fost erórea cardinale a masineriei parlamentarie un-gurescu? — Ce este séu mai bine: ce a fost cau-

s'a, de astadi parlamentarismulu in Ungaria a devenitu naintea popóraloru patriotice atátu de discreditatu, încátu pana si magiarii nepreocupati si buni patrioti marturisescu, cá Ungaria sub regimulu lui Bach celu de trista memoria a statu mai bine si material-minte si moral-minte, decátu acuma, sub regimulu constitutiunale magiaru? — Acea eróre nu este si nu póte fi alt'a, decátu tocmai aceea, cá parlamentarismulu in Ungaria a fost o adevurata masinari'a ér nu organismu viu, si inca o vechia, o ruginita masineria, care a facutu multa larma si nici cátu folosu; o masineria a carei si asiá putiena potere motoria s'a absorbitu totalminte prin frecare: cea pré mare a rotagiului. Immultirea poterii motorie si totu odata impucinare frece áriloru — acést'a ar fi fost si acést'a este modulu, pentru a face lucrativu parlamentarismulu un-gurescu.

Séu cu alte cuvintu: mai multe idei si mai putiene frase, mai multa genialitate creatoria si originale si mai putienu formalismu; mai multa lupta politica provenitória din adunca convictiune si patriotismu, in locu de certe sterili in favorulu particularismulu; creatiuni de legi corespundietórie referintieloru si lipseloru factice, in locu de imitare mecanica; cultulu adevurulu, alu dreptáti si realitáti, ér nu alu fanfaronadei, strambetáti si ilusiumiloru.

Tóte creatiunile parlamentarismulu un-gurescu au de ultima ratiune magiarisarea popóraloru nemagiare si asigurarea suprematiei elementulu magiaru. Acéstui interesu nenaturalu au subordonatu magiarii interesele comune si acést'a utopia a fostu si — dorere! — este inca *alpha* si *omega* parlamentarismulu magiaru. —

„Intr'adeveru, fiecine trebuie se marturisesca, cá Ungaria a statu mai bine sub stepanirea absolutistica a lui Bach si a lui Schmeling, decátu astadi sub domnirea guvernulu pseudo-constitutiunale magiaru,“ marturisi, cu „*Egyetértés*“ in mana, si marturisesco totudeaun'a conceptivulu meu magiaru, candu vorbimu despre situatiunea financiale si morale a tíerii.

De ar pricepe si recunósce fratii magiari odata pentru totudeaun'a vechia massima a dreptulu publicu, cum cá o constitutiune octroata popóraloru, séu facuta dupa interese particularistice, nu valorédia nimica, si cá constitutiunea numai atunci póte se corespunda scopulu seu, daca se desvóltu in conformitate cu individualitatea popóreloru, pentru cari se creadia, si satisfac postulatelu loru culturali si materiali.

A trecutulu timpulu, au trecutulu dóne milenie d'atunci, candu omulu, buna óra la Spartani, s'a consideratu de instrumentu statulu, candu omulu a fost pentru statu, si nu acést'a pentru omu. Statulu modernu, *statulu de dreptu*, a proclamatu suveranitatea popóralu, deci superioritatea intereseloru cetatieniloru, cari constituiescu statulu. Interesele statulu deci nu e permisu se fia contrarie intereseloru cetatieniloru. Deci fiindu cá prim'a conditiune a pácii si desvóltárii este aceea, ca intre individusi statu se nu existe contrastu; si fiindu cá pe ómenii nu-i potemu formá dupa statu: asiá trebuie se se organizesca statulu, ca ómenii se-lu póta formá dupa individualitatea loru si dupa lipsele si pretensiunile loru naturali. —

Nu mai pucinu triste, decátu situatiunea financiale, sunt referintiele justitiale in Ungaria, cari mai vertosu mi-dedera indemnu se scriu aceste siruri si inca altele. Siepte ani si diumetate sunt, de candu s'a instalatu constitutiunea magiara, si totusi pre teremulu justitiei nu s'a facutu asiá dicendu nimica. Ba — pardonu! — s'a facutu ceva, si inca pré multu, s'a facutu adeca — caote si confusiune, ca dóra nici unde, afara de Turcia. Domni magiari, revenindu la potere, au lapedatu legile austriace si au redatu validitate aviticeleloru logi magiare. Si fiindu cá acestea sunt defeptuóse si nechiare si deci in mai multe moduri si intiesuri interpretabili, s'au deschisu tóte usiele si portile arbitriului, ce se dice „*intieptiune judecatorésca.*“

De siepte ani juristii magiari se blamédia cu compilatiuni fora nici unu nescu internu, numai arare ori marturisingu plagiatu'a ce au comisu si comitu in proprietatea

spirituale straina; ei acést'a plagiatu'a a nemescu — *lucus a non lucendo* — „*codificatiune*“ si tragu sub acestu titlu grase lefe anuali din tesaurulu publicu. Si totusi magiarii nu vor se accepte odata cu capulu codici straini si probati, satisfacendu apoi intr'unu anesu referintieloru tíerii. Ei mai voiosi sacrificia interesulu justitiei siovinismulu loru nationalu, si ceea ce au facutu ieri, desfacu astadi, încátu nu este lege de contestu justiciale, care, creata dela 1867 in cócia, se nu se fia modificatu, completatu ori abrogatu si inlocuitu prin alt'a totu asiá de defeptuósa si nechiara, pentru cá — acést'a o marturisescu si ei ici-colia — densii n'au talentu codificatoriu. Defeptuositatea, nechiaritatea si nestabilitatea legiloru in sa au produsu confusiune generale astfelu, încátu pana si forulu supremu judeca, in cause pre doplinu analóge, in diferite moduri, încátu securitatea de dreptu e cu totulu periclitata. Si ca se nu remanzu detoriu cu demonstrarea afirmatiuniloru espuse aci, voiu produce cátu mai curendu casuri concrete, dupa ce voiu fi facutu o recensiune si câteva observatiuni subieptive asupra proiectulu de lege ce dlu ministru de justitia lu-substernú deunadi casei representative, in caus'a modificárii procesulu civilu. —

Gruia Liuba,
advocatu.

Anunciu. Trup'a *teatralu romana*, de sub direptiunea dlui Germanu Popescu, va dá unele representatiuni in Lugosiu, incependu de marti.

Publicatiuni tacsabili.

Concursu.

Pentru deplinirea definitiva a postulu invetiatorescu dela scol'a gr. or. romana din Oradea-mare, se escrie concursu pe langa urmátóriele emoluminte: a) Cort elu liberu; b) 400 fl. v. a. salariu anuale, platitu in rate trilarie; c) 4 orgii de lemne, din cari se incaldiescu si scol'a; d) Venituri cantoralu. —

Doritorii, de acástiga acestu postu, sunt avisati a produce testimoniulu preparandiale testimoniulu de calificatiune pentru posturile invetiatorescu de prim'a classe si documentu despre conduit'a si portarea morala. Recursurile astfelu instruate si adresate Comitétulu parochialu, sunt a se tramite inspectorelu cercuale, P. D. Simeonu Bica, protopresviterulu Oradei-mari, pana la 20 septemvru a. c. candu se va tiené si alegerea. — Este de insemnate, cumca intre individii de aceiasi calificatiune, teologii absoluti, precum si cei ce — afara de limb'a romana — vor possiede, intre alte limbe, si limb'a scrbeasca, — vor avé preferintia. In fine competintii sunt pofiti, ca pana la alegere, in o domineca séu sabbátore, se se presinte in beserica gr. or. rom. din locu, ca se-si arete deprinderea in cantáriele bisericesci si in tipicu.

Oradeamare, 30 iuliu 1874.

Comitétulu parochialu.

In contielegere cu mine:
Simeonu Bica 1—3
protop. Orádi-mari, ca inspectore scolaru.

Concursu

Pentru implinirea postulu vacante de alu 2-lea invetiatoriu romanu gr. or., pentru baieti si pentru fete, la scol'a din Naidasiu, in fostulu confiniu militare serbo-banaticu, se publica prin acést'a concursu pana la 20 septemvru a. c. st. n. in carea di va fi si alegerea.

Emolumentele anuali sunt: 200 fl. v. a., 4 orgii de lemne si cortelu liberu. —

Doritorii de a ocupa acestu postu, au se-si tramita petitiunile proviedute cu documintele necesari, catra dlu Jude cercuale din Biserica-Alba, si cari sunt apti si in cantáriele bisericesci in limb'a romana, au de a se presentá senatulu scolaru din locu.

Naidasiu, in 15 augustu 1874.

Todor Balosiu m. p.
1—3 jude

Concursu

La statiunea invetiatorescu vacanta, din comun'a Olosiagu, in protop. Lugosiuului, cotulu Carasiulu, se deschide concursu cu terminu de siepe septemane dela prim'a publicare in „Albin'a.“

Emolumintele sunt: 300 fl. v. a. salariu anuale, 4 jugere de pamentu, 8 stangeni de emne, din cari are a se incaldi si scol'a, 20 cr. dela immormentári fora liturgia si 40 cr. dela cele cu liturgia; cortelu liberu cu gra dina, grajdu, si siopronu.

Concurentii au a-si adresá recursurile, instruate in sensulu statutulu org., catra on sinodu parochiale gr. or. din Olosiagu si a-le tramite dlui protop G. Pesteanu in Lugosiu. Olosiagu, in 4 augustu 1874.

In contielegere cu D. protop. tractuale.
1—3 Comitétulu parochiale.

Concursu

Pentru reintregirea vacantei parochie III. din Sacosiulu-ungurescu, in protop. Lugosiuului, cotulu Temisiulu, se deschide concursu cu terminu de siepe septemane dela prim'a publicare in „Albina.“

Emolumentele sunt: un'a sesiune de 30 jugere pamentu aratoriu si de fenatiu, câte 15 oche cucurudiu despoiatu dela 160 de casa si stol'a usuata.

Concurentii au a adresá recursurile loru, instruate in sensulu statutulu org. catra on sinodu parochialu gr. or. din Sacosiulu-ungurescu si a-le tramite la D. protop. G. Pesteanu in Lugosiu.

In contielegere cu D. protop. tractuale:
1—3 Comitétulu parochialu.

Publicare.

Toti acei stipendisti ai *fundatiunii lui Gozdsu*, cari inca n'au finitu cursulu pentru care li s'a conferitu stipendie séu ajutorie de studia, si dorescu a remané si mai departe in beneficiulu avutu, sunt provocati, ca pana la 10 sept. cal. nou 1874 se arete rezultatulu studielloru din anulu trecutulu, pre langa petitiune indreptata catra representanti'a fundatiunei lui Gozdsu, in Budapesta, (Kötö-utca, Stricker-gasse Nr. 1.) cu atátu mai vertosu, cáci nefacandu acést'a, séu nefindu rezultatulu studielloru indestulitoriu, conferirea beneficiulu mai departe li-se va sistá. 3—3

Totu odata se face cunoscutu, cá acei stipendisti Gozdsu-ani, cari sunt la institutelu mai nalte de invetiamentu, in atari ani ai cursulu, in cari n'au de a face *essamine semestrali ori anuali*, ci numai *colloquia*, sunt detori — in intielesulu conclusulu representantiei fundatiunali din 10 iuniu a. c. Nr. 60 — a produce *pe viitoriu* cu finea fiecarui semestru celu pucinu din 2 *studia adevrintie de colloquia*, cáci la din contra, ratele obvenienti nu li se vor licidá.

Din siedinti'a comitetulu adm. alu representantiei fundatiunei lui Gozdsu, tienuta in Budapesta la 4 aug. 1874.

Concursu

La scol'a comercialu publica romana gr. or. din Brasiovu a devenitu vacante unu postu de profesore, si anume:

Postulu de profesore pentru *Geografia si Istóri'a comercialu si universalu*, cu deosebita considerare la Istóri'a Ungariei, si pentru *economia nationalu*, ca studie principali, ér pentru limb'a germana ca studiu secundariu.

Pentru ocuparea acestu postu se escrie concursu cu terminu pana la 20 augustu (1. septembro) a. c.

Concurentii se binevoiescu a se adresá catra subscris'a Eforia scolaru, alaturandu pe langa petitiune si documintele: a) cá sunt de nationalitate romana si de religiunea greco-orientale; b) cá au purtare politica si morale buna; c) cá sunt sanetosi, si d) cá au calificatiunea receruta.

La cercotarea calificatiunei se are in vedere Statutulu organicu alu Metopoliei romane gr. or. din Ungaria si Transilvania si resp. Regulamentulu archidiecepsanu pentru esaminarea candidatiloru de profesura la scol'ele secundarie romane confesionali.

Salariulu anualu pentru acestu postu este de 800 fl. v. a., prospectu de inaintare si dreptu de pensionare.

Celu alesu va functioná anulu primu de proba si apoi se va intari ca profesore definitivu, deca va fi depusu esamenulu prescriu de lege. — 3—3

Brasiovu, 24 iuliu st. v. 1874.

Eforia scolleru centrali romane gr. or.